

Iekļaušana Erasmus+ projektos: aptaujas rezultāti un organizāciju pieredze

Īstenošanas laiks: 2026. gada pavasaris

33 respondenti

Apzināt organizāciju pieredzi, izaicinājumus un ieguvumus,
īstenojot iekļaušanas principus Erasmus+ projektos.

ADU
pieaugušo
izglītības
sektors

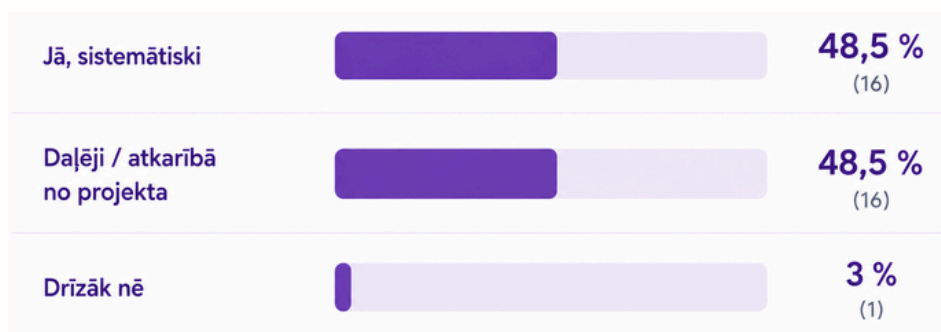
Erasmus+ programmas mērķis ir veicināt vienlīdzīgas iespējas, piekļuvi, iekļaušanu, daudzveidību un taisnīgumu visās tās darbībās.

Organizācijas un dalībnieki ar mazāk iespējām ir šo mērķu centrā. Plānojot un īstenojot projektus, organizācijām jāievēro iekļaujoša pieeja, nodrošinot daudzveidīgas dalībnieku grupas iesaisti.

Galvenās mērķa grupas ir cilvēki, kuriem ir mazāk iespēju dzīvē, kas nostāda viņus nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar viņu līdzbiedriem saistībā ar dalību programmās un/vai izglītības un apmācības sistēmās.

[Erasmus+ programmas vadlīnijas](#)

Vai jūsu organizācija apzināti plāno iekļaušanas aspektus Erasmus+ projektos?

Gandrīz visas aptaujātās organizācijas norāda, ka vismaz zināmā mērā apzināti plāno iekļaušanas aspektus Erasmus+ projektos.

Aptuveni puse organizāciju tos plāno sistemātiski, savukārt tikpat liela daļa – atkarībā no konkrētā projekta vajadzībām.

Kuros Erasmus+ projekta posmos, Jūsprāt, iekļaujoša pieeja ir īpaši nozīmīga?

Pieaugušo izglītības organizācijas iekļaušanu visbiežāk saista ar dalībnieku atlases procesu, projekta īstenošanu un dalībnieku sagatavošanu. Vienlaikus vairāk nekā puse respondentu norāda, ka iekļaujoša pieeja ir būtiska arī projekta plānošanas posmā, savukārt pēcatbalsta aktivitātes un rezultātu izvērtēšana tiek izcelta ievērojami retāk.

Kādi ir galvenie izaicinājumi iekļaujošas pieejas īstenošanā Erasmus+ projektos?

Galvenie secinājumi, kas izriet no respondentu atvērtajām atbildēm

Grūtības identificēt dalībniekus ar mazāk iespējām un apzināt viņu vajadzības

Viena no biežāk minētajām grūtībām ir savlaicīgi identificēt dalībniekus, kuriem nepieciešams papildu atbalsts, un apzināt viņu individuālās vajadzības. Respondenti norāda, ka dalībnieki nereti nevēlas atklāt savas grūtības vai izmantot pieejamo atbalstu, savukārt organizācijām jāmeklē līdzsvars starp nepieciešamā atbalsta nodrošināšanu un personas privātuma ievērošanu.

Dalībnieku motivēšana un iesaistīšana

Vairākās atbildēs kā izaicinājums minēta potenciālo dalībnieku motivēšana un iedrošināšana iesaistīties Erasmus+ aktivitātēs. Respondenti norāda, ka daļa pieaugušo paši nepiesakās mobilitātēm, atsakās no piedāvātajām iespējām vai nav pārliecināti par savām spējām pilnvērtīgi piedalīties projekta aktivitātēs.

Papildu laika, personāla un citu resursu nepieciešamība

Vairākās atbildēs uzsvērts, ka iekļaujošas pieejas īstenošana prasa papildu laiku, personāla iesaisti un individuālu darbu ar dalībniekiem. Tāpat minēta nepieciešamība pēc papildu resursiem, piemēram, administratīvā atbalsta, finansējuma un citu atbalsta pasākumu nodrošināšanas.

Nepieciešamība stiprināt izpratni par iekļaušanu

Atsevišķās atbildēs minēta arī nepieciešamība veidot vienotu izpratni par iekļaušanas principiem un to praktisku īstenošanu. Respondenti norāda, ka izaicinājums ir ne tikai nodrošināt atbalsta pasākumus, bet arī pārvērst iekļaušanas principus ikdienas praksē organizāciju līmenī.

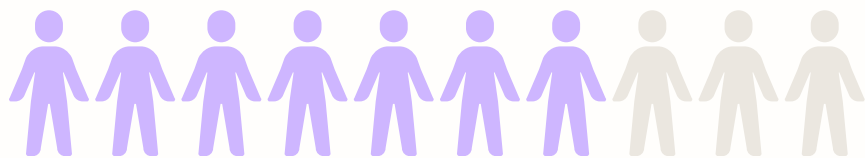

Vairākas aptaujas dalībnieku atbildes:

- Papildu personāla laiks darbam ar dalībniekiem, kuriem ir mazāk iespēju un nepieciešams atbalsts.
- Iekļaušana nozīmē papildu plānošanu – individuāli pielāgotus uzdevumus, komunikācijas atbalstu, risku izvērtēšanu un atgriezenisko saiti. Tas palielina organizatorisko slodzi projektu vadībā.
- Visu procesā iesaistīto dalībnieku vienota izpratne par iekļaušanas aspektiem.
- Apzināt, kuram dalībniekam nepieciešams atbalsts un kā to vislabāk nodrošināt, vienlaikus ievērojot dalībnieka privātumu. Bieži dalībniekam ir grūti pārvarēt savu nedrošību un pieņemt atbalstu – nereti viņš ir gatavs atteikties no dalības vai vispār nepieteikties.
- Pieaugušo izglītībā cilvēki ne vienmēr vēlas atklāt, ka saskaras ar grūtībām, piemēram, nepietiekamiem līdzekļiem, bezdarbu, dzīvesvietas vai ģimenes apstākļu ierobežojumiem un veselības problēmām. To var ietekmēt gan sabiedrības aizspriedumi, gan nepietiekama informācija.
- Kopumā izaicinājums ir pārvērst iekļaušanas principus no teorijas praksē, nodrošinot gan kultūras, gan strukturālo atbalstu, kā arī ilgtermiņa apņemšanos.
- Dalībnieki, kuri atbilst šai prioritātei, paši ne vienmēr vēlas piedalīties mobilitātēs, tādēļ projekta koordinators nepieciešams papildu laiks informācijas un piemēru meklēšanai, kā arī dalībnieku iedrošināšanai. Ne vienmēr tas rezultējas īstenotā mobilitātē. Vairāk būtu jāuzsver, ka Erasmus+ piedāvā vienlīdzīgas iespējas visiem.
- Pamanīt šādus cilvēkus.

Vai Jūsu organizācijas īstenotajos *Erasmus+* projektos ir piedalījušies dalībnieki ar mazāk iespējām?

JĀ (76 %)

NĒ (24 %)

“Vairāk nekā trīs ceturtdaļas aptaujāto organizāciju norāda, ka to *Erasmus+* projektos ir piedalījušies dalībnieki ar mazāk iespējām. Tas liecina, ka lielākajai daļai organizāciju jau ir praktiska pieredze šo dalībnieku iesaistē.”

Kā Jūsu organizācijā tiek organizēta *Erasmus+* projektu dalībnieku atlase?

Galvenie secinājumi no atvērtajām atbildēm

Atklāta un strukturēta atlase

Atbildes liecina, ka dalībnieku atlase pieaugušo izglītības organizācijās visbiežāk tiek organizēta kā atklāts pieteikšanās process, balstoties uz iepriekš noteiktiem kritērijiem, piemēram, motivāciju, profesionālo pieredzi, interesi par projekta tēmu vai iespējām izmantot iegūtās zināšanas turpmākajā darbā. Vairākas organizācijas izmanto arī dalībnieku atlases nolikumus, anketas un intervijas.

Individuāls atbalsts un pielāgojumi

Daļa organizāciju norāda, ka dalībniekiem ar mazāk iespējām tiek nodrošinātas papildu konsultācijas, atbalsts pieteikšanās procesā un individuāla pieeja, lai veicinātu viņu iesaisti *Erasmus+* aktivitātēs.

Dalībnieku uzrunāšana un iedrošināšana

Atsevišķās atbildēs uzsvērta personīgas uzrunāšanas un iedrošināšanas nozīme, īpaši gadījumos, kad potenciālie dalībnieki šaubās par savām spējām vai nejūtas pietiekami pārliecināti par dalību mobilitātē.

Dažādi atlases modeļi

Atbildes liecina, ka pieaugušo izglītības organizācijās tiek izmantotas dažādas dalībnieku atlases pieejas. Dažās organizācijās atlase ir formāls un strukturēts process, savukārt citās, īpaši mazākās organizācijās, īpaša atlase netiek organizēta, jo pieejamo iespēju skaits atbilst interesentu skaitam.

Vairākas aptaujas dalībnieku atbildes:

- Dalībnieku atlase tiek organizēta atklātas pieteikšanās veidā. Kandidāti aizpilda pieteikuma formu, un atlases procesā tiek izvērtēta motivācija un interese par projekta tēmu. Ja nepieciešams, tiek nodrošinātas papildu konsultācijas un individuāls atbalsts pieteikšanās procesā, ņemot vērā dalībnieku individuālās vajadzības, lai veicinātu personu ar mazāk iespējām iesaisti.
- Organizācijā ir izstrādāts dalībnieku atlases nolikums un deklarācija par dalību projektā. Īpaši atbalstām dalībniekus no attālākajiem novada ciemiem un dalībniekus ar mazāk iespējām.
- Notiek organizācijas vadības sapulce ar pieaicinātām personām, kuras lemj par dalībnieku atlasī, par galveno kritēriju izvirzot lietderību un personas devumu organizācijai.

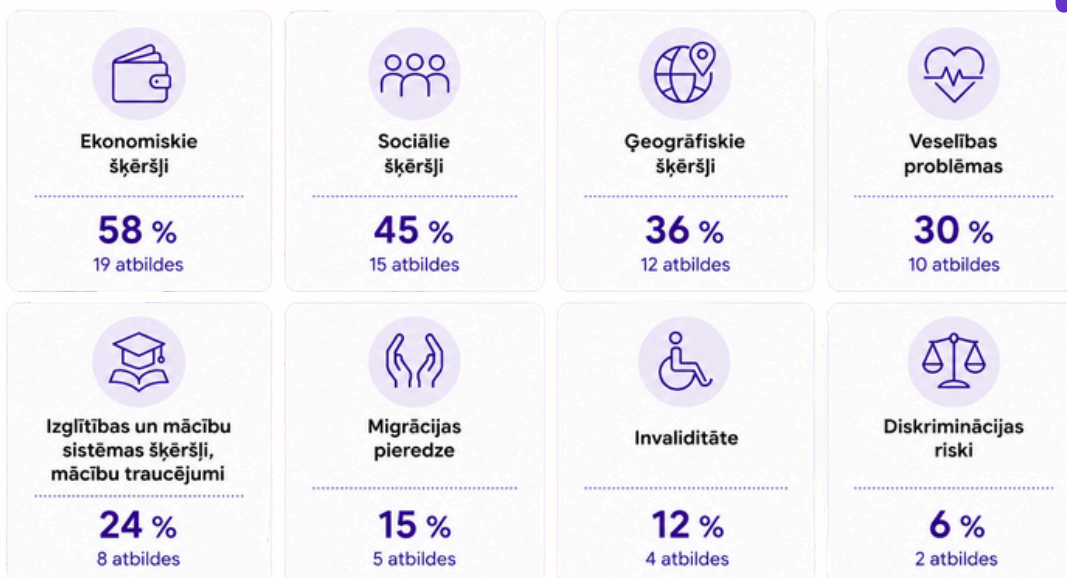
- Tiek izsludināts konkurss, un pieteikšanās ir atvērta visiem organizācijas darbiniekiem. Pieteikumi tiek izvērtēti, balstoties uz kritērijiem – iepriekšējā pieredze *Erasmus+* projektos, iepriekšējā starptautiskā pieredze, valodu zināšanas, iespēja izmantot iegūtās zināšanas turpmākajā darbā.
- Visiem organizācijas darbiniekiem ir iespēja pieteikties dalībai projektā. Līdz šim interesentu skaits ir bijis atbilstošs pieejamo iespēju skaitam, tādēļ īpaša atlase nav bijusi nepieciešama.
- Dalībnieku atlases nolikums, dalībnieku atlases anketa, atbalsts dalībniekiem, kuri izsaka vēlmi piedalīties, bet šaubās par savām spējām.

Kādi ir lielākie izaicinājumi dalībnieku atlases procesā?

“Pieaugušo izglītības sektorā lielākie izaicinājumi dalībnieku atlasē saistīti ar potenciālo dalībnieku motivēšanu un iedrošināšanu iesaistīties *Erasmus+* aktivitātēs, kā arī dalībnieku ar mazāk iespējām identificēšanu un viņu vajadzību savlaicīgu apzināšanu.

Ar kādiem šķēršļiem visbiežāk saskārušies Jūsu projektos iesaistītie dalībnieki ar mazāk iespējām?

“Respondentu īstenotajos projektos visbiežāk iesaistīti dalībnieki, kuri saskaras ar ekonomiskiem un sociāliem šķēršļiem, kā arī ģeogrāfiskiem šķēršļiem.

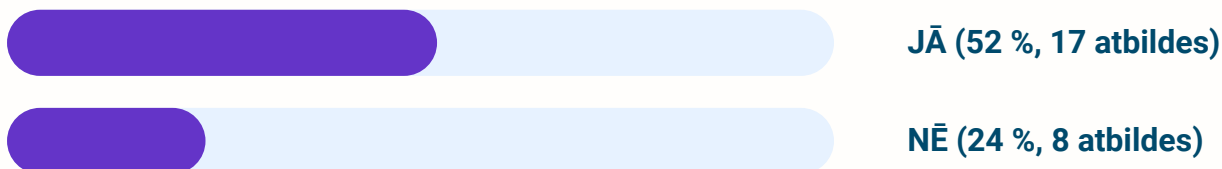
Salīdzinoši bieži projektos piedalījušās arī personas ar veselības problēmām un izglītības vai mācību sistēmas šķēršļiem, kas liecina par dalībnieku ar dažādām vajadzībām iesaisti pieaugušo izglītības sektorā.

Vai Jūs zināt par *Erasmus+* programmas finansiālā iekļaušanas atbalsta iespējām dalībniekiem ar mazāk iespējām?

● Jā, zinu un esam to izmantojuši	40 % (13)
● Jā, zinu, bet neesam izmantojuši	27 % (9)
● Esmu kaut ko dzirdējis/-usi, bet neesmu pārliecināts/-a	6 % (2)

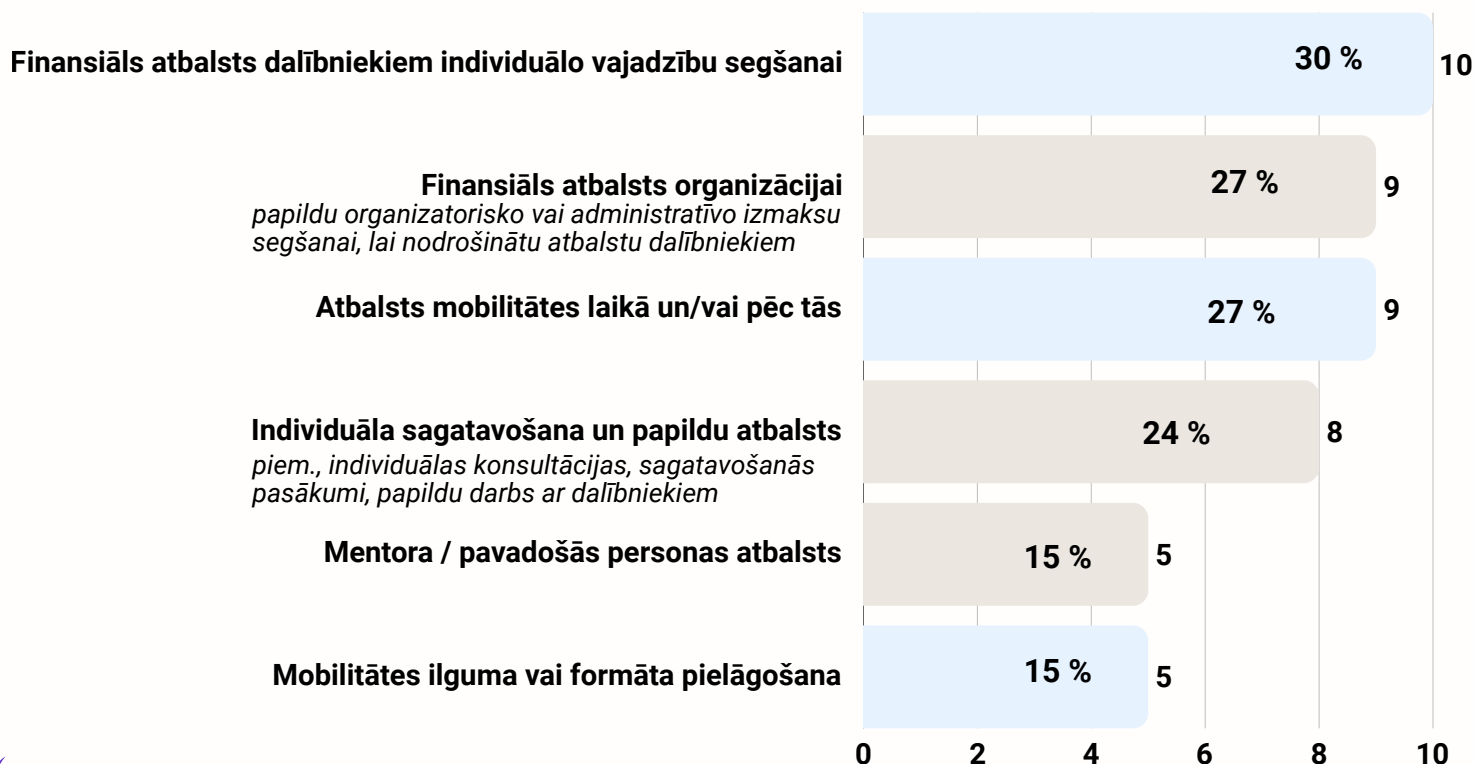
“ Aptaujas rezultāti liecina, ka lielākā daļa respondentu ir informēti par *Erasmus+* finansiālā iekļaušanas atbalsta iespējām, tomēr praksē tās izmanto ne visas organizācijas.

Vai Jūsu organizācijas *Erasmus+* projektos tika nodrošināts īpašs atbalsts dalībniekiem ar mazāk iespējām?

“ Vairāk nekā puse respondentu norāda, ka viņu organizāciju īstenotajos projektos dalībniekiem ar mazāk iespējām ir nodrošināts īpašs atbalsts, savukārt aptuveni ceturtdaļa šādu atbalstu līdz šim nav nodrošinājusi.

Kāds atbalsts tika nodrošināts dalībniekiem ar mazāk iespējām?

“ Biežāk minētie atbalsta veidi ir finansiāls atbalsts dalībnieku individuālo vajadzību segšanai, atbalsts mobilitātes laikā un/vai pēc tās, kā arī finansiāls atbalsts organizācijām papildu izmaksu segšanai.

SECINĀJUMI

Atvērtās atbildes liecina, ka pieaugušo izglītības sektorā dalībniekiem ar mazāk iespējām tiek nodrošināts praktisks un finansiāls atbalsts mobilitātes organizēšanā, tostarp ceļa izdevumu segšana, ceļošanai nepieciešamā ekipējuma un piederumu iegāde, transporta pakalpojumi un atbalsta ierīču nodrošināšana. Vairākās atbildēs minētas arī individuālas konsultācijas, atbalsts mobilitātes plānošanā un pavadošās personas atbalsts, lai veicinātu dalībnieku drošības sajūtu un pilnvērtīgu iesaisti mobilitātē.

Vairākas aptaujas dalībnieku atbildes:

- Individuālās konsultācijas un papildu sagatavošanās darbs ar dalībniekiem, praktisks un finansiāls atbalsts mobilitātes organizēšanā, kā arī nepieciešamo atbalsta ierīču nodrošināšana.
- Ceļa izdevumi no attālākajām novada vietām, apģērba un ceļošanas piederumu iegāde, apdrošināšanas polises iegāde, ietverot īpašus pakalpojumus.
- Atbalsta ierīces.
- Papildu bagāža, ratiņkrēsla apkope, pavadošās personas atbalsts, ceļa izdevumi, transporta pakalpojumi.
- Atbalsts ceļa plānošanā, aviobiļešu iegādē, naktsmītnes atrašanās, atbalstošas sarunas un motivēšana.
- Individuālās konsultācijas, čemodāna iegāde, atbilstošu apavu iegāde.
- Pavadošās personas atbalsts un atbalsts, gatavojoties mobilitātei, lai iekļaujamais justos droši un pārliecināts, ka spēs pilnvērtīgi piedalīties, neskatoties uz valodas barjeru, finanšu ierobežotību un pieredzes trūkumu.
- Čemodāns, soma, higiēnas piederumi.

Kādi ir galvenie ieguvumi no dalībnieku ar mazāk iespējām iesaistes *Erasmus+* projektos?

Dalībnieku personīgā izaugsme
(pašapziņas, motivācijas, sociālo prasmju pieaugums)

67 %

Organizācijas kapacitātes un iekļaujošas kultūras stiprināšana

52 %

Pozitīva ietekme uz citiem dalībniekiem / grupu kopumā
(empātijas, sadarbības un savstarpējas sapratnes pieaugums)

48 %

Pozitīva ietekme uz mācību progresu un mācību turpināšanu
(lielāka iesaiste, uzlaboti mācību rezultāti, mazāks priekšlaicīgas pārtraukšanas risks)

36 %

Ieguldījums sabiedrības vienotībā un noturībā

36 %

Projektu un partnerību kvalitātes pieaugums
(jēgpilnāks saturs, spēcīgāka sadarbība ar partnerorganizācijām)

27 %

Šobrīd neredzam būtiskus ieguvumus

3 %

Cits (atvērtā atbilde):
Sabiedrības un amatpersonu attieksmes maiņa pret cilvēkiem ar ierobežotām iespējām

3 %

“ Par nozīmīgāko ieguvumu no dalībnieku ar mazāk iespējām iesaistes *Erasmus+* projektos respondenti visbiežāk min dalībnieku personīgo izaugsmi, tostarp pašapziņas, motivācijas un sociālo prasmju attīstību. Salīdzinoši bieži tiek uzsvērtā arī pozitīva ietekme uz organizāciju kapacitāti un iekļaujošo kultūru, kā arī ieguvumi citiem dalībniekiem un grupai kopumā, veicinot empātiju, sadarbību un savstarpējo izpratni.

Personīgā izaugsme un lielāka pašpārliecība

Atvērtās atbildes apliecina, ka viens no nozīmīgākajiem Erasmus+ projektu ieguvumiem ir dalībnieku pašapziņas, motivācijas un ticības savām spējām pieaugums. Vairāki piemēri liecina, ka dalība projektos palīdz pārvarēt nedrošību, paplašināt redzesloku un iedrošina dalībniekus turpmākai personīgajai un profesionālajai attīstībai.

Lielāka iesaiste mācībās un sabiedriskajās aktivitātēs

Vairākās atbildēs norādīts, ka pēc dalības projektos pieaug interese par mūžizglītību, tiek atsāktas vai turpinātas mācības, kā arī palielinās motivācija iesaistīties citos projektos un sabiedriskajās aktivitātēs.

Pozitīva ietekme uz citiem un kopienu

Ieguvumi bieži neaprobežojas tikai ar pašiem dalībniekiem. Viņi dalās iegūtajā pieredzē ar citiem, iedvesmo līdzcilvēkus iesaistīties Erasmus+ aktivitātēs un atsevišķos gadījumos paši kļūst par mentoriem citiem dalībniekiem ar mazāk iespējām.

Sadarbības un organizāciju kapacitātes stiprināšana

Atbildes liecina, ka Erasmus+ projekti var veicināt savstarpējo sadarbību, saliedētību un jaunu partnerību veidošanos, vienlaikus stiprinot organizāciju kapacitāti un paplašinot to sadarbības tīklus.

Vairākas aptaujas dalībnieku atbildes

- Īstenotā **projekta dalībnieki aktīvi iesaistās sabiedriskajā dzīvē novadā, atsāk mācības profesionālajās vai augstākās izglītības programmās, ir ieguvuši motivāciju un zināšanas par mūžizglītības nozīmi, iesaista, iedvesmo un motivē apkārtējos iedzīvotājus piedalīties projektu aktivitātēs.**
- Dalībnieka pārliecības pieaugums: “Ko ta’ es! Neticēju, ka man tas der!”
- Dalībnieks, kurš iepriekš nebija piedalījies starptautiskos projektos, **uzlaboja angļu valodas prasmes un ieguva jaunas profesionālās iemaņas**, kas palīdz viņam efektīvāk strādāt komandā.
- Dalībniece baidījās braukt mobilitātē sava vecuma dēļ, jo domāja, ka “visas durvis viņai jau ir aizvērušās”, taču pēc individuālām sarunām viņa nolēma tomēr doties mobilitātē, un **rezultāts bija fantastisks – viņa jutās daudz pašpārliecinātāka, noticeja savām spējām, atvērās svešvalodām un jaunām apmācībām.**
- Kolēģi savā starpā ļoti satuvinājušies, brīvāk spēj paust savus uzskatus un idejas mācību procesa organizēšanai. **Kopā piedzīvotā mobilitāte ir stiprinājusi kolēģu savstarpējās attiecības.** Dalīšanās gūtajā pieredzē iedvesmo pārējos pieteikties dalībai projektā.
- **Mācās arī tie, kas ir pārsnieguši vecumu, ar ko parasti saistās izglītības ieguve.**
- Dalībnieks, kurš piedalās, “izkāpjot no komforta zonas”, kļūst par vairāk ieinteresētu sadarbības partneri nākotnē un ir ieinteresēts vairāk iesaistīties un ieguldīt sevis pilnveidošanā nekā dalībnieks, kurš dalību mobilitātē uztver kā pašsaprotamu bonusu.
- **Pašapziņa, mainās pilnībā cilvēku dzīve – darba maiņa un lielāka ticība**

Ko Jūsu organizācija darītu citādi nākamajos Erasmus+ projektos?

Lielāka uzmanība individuālai sagatavošanai un atbalstam

Vairākās atbildēs uzsvēta nepieciešamība vēl vairāk stiprināt individuālo pieeju dalībniekiem ar mazāk iespējām, īpaši nodrošinot rūpīgāku sagatavošanu, individuālas konsultācijas un padziļinātu dalībnieku vajadzību apzināšanu.

Plašāka dalībnieku ar mazāk iespējām iesaiste

Daļa respondentu norāda, ka nākotnē vēlētos aktīvāk iesaistīt dalībniekus ar mazāk iespējām un paplašināt sasniedzamo mērķgrupu, tostarp uzrunājot vairāk cilvēku un sadarbojoties ar organizācijām, kas strādā ar šīm mērķgrupām.

Uzlabota sadarbība un plānošana

Atsevišķās atbildēs minēta nepieciešamība savlaicīgāk plānot sadarbību ar partneriem un uzņēmumiem, kā arī skaidrāk vienoties par sagaidāmajiem rezultātiem un projekta īstenošanas nosacījumiem.

Daļa organizāciju būtiskas izmaiņas neplāno

Vairāki respondenti norāda, ka pašreizējo pieeju uzskata par veiksmīgu un nākamajos projektos būtiskas izmaiņas neplāno.

Vairākas aptaujas dalībnieku atbildes

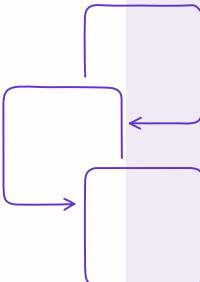
- Arī turpmāk projektos pievērstu lielu uzmanību dalībnieku sagatavošanai un individuālai saziņai, iespējams, veltot tam vēl vairāk laika, lai vēl labāk ņemtu vērā dalībnieku vajadzības.
- Nākamajā projektā vēl vairāk stiprinātu individuālo sagatavošanās posmu, īpaši dalībniekiem ar mazāk iespējām, paredzot papildu valodas un starpkultūru kompetenču treniņus pirms mobilitātes.
- Vairāk pievērstos izglītojošiem pasākumiem Latvijā un tiesiskuma izpratnes veicināšanai, kā arī publicitātes paplašināšanai.
- Plānotu vairāk individuāla atbalsta dalībniekiem ar īpašām vajadzībām un nodrošinātu labāku informācijas apriti pirms projekta sākuma.
- Veiktu atlasīti daudz plašāk, iesaistot citas organizācijas, kurās darbojas dalībnieki ar mazāk iespējām.
- Savlaicīgāk vienotos ar uzņemošajām organizācijām par to, kas no tām tiek sagaidīts.
- Varbūt mobilitātes laikā nodrošinātu īpašu tikšanos ar cilvēkiem ar ierobežotām iespējām uzņemošajā organizācijā.

Aptaujas rezultāti liecina, ka pieaugušo izglītības sektorā organizācijas kopumā apzinās iekļaušanas nozīmi un lielākajai daļai ir pieredze dalībnieku ar mazāk iespējām iesaistē. Vienlaikus iekļaujošas pieejas īstenošana praksē prasa papildu laiku, resursus un individuālu darbu ar dalībniekiem.

Viens no būtiskākajiem izaicinājumiem ir dalībnieku ar mazāk iespējām savlaicīga identificēšana un viņu vajadzību apzināšana. Atbildes liecina, ka pieaugušie ne vienmēr vēlas atklāt savas grūtības vai izmantot pieejamo atbalstu, tādēļ būtiska ir individuāla pieeja, dalībnieku uzrunāšana un iedrošināšana.

Vienlaikus respondentu atbildes liecina, ka Erasmus+ projektu ieguvumi sniedzas tālāk par individuālo mācīšanās pieredzi – tie var veicināt dalībnieku personīgo izaugsmi, motivāciju turpināt mācīties un aktīvāku iesaisti sabiedrībā, kā arī pozitīvi ietekmēt organizācijas un kopienas.

Iekļaušana sākas pirms mobilitātes – ar savlaicīgu vajadzību apzināšanu, uzticēšanās veidošanu un individuālu sagatavošanu.

Pieaugušo izglītībā lielākais izaicinājums bieži nav atbalsta trūkums, bet gan cilvēku sasniegšana un iedrošināšana izmantot piedāvātās iespējas.

Erasmus+ projektu ietekme sniedzas tālāk par individuālu mācīšanās pieredzi, veicinot aktīvāku līdzdalību, mūžizglītību un pozitīvas pārmaiņas kopienās.

Paldies visām organizācijām par dalību aptaujā un dalīšanos pieredzē.

Jūsu atbildes palīdz labāk izprast gan iekļaušanas izaicinājumus, gan ieguvumus un sniedz vērtīgu ieguldījumu *Erasmus+* programmas turpmākajā attīstībā.

Plašāka informācija par prioritāti un noderīgi resursi:

<https://www.erasmusplus.lv/ieklausana-un-daudzveidiba>

SALTO Resursu centra iekļaušanas un daudzveidības stiprināšanai izglītības un mācību jomā mājaslapa: <https://saltoinclusion.eu>

erasmusprioritates@viaa.gov.lv

+371 67785405

